58. ULUSAL PSİKİYATRİ KONGRESİ
Değişen Zamanlarda Psikiyatri
19 - 23 EKİM 2022 | KAYA İZMİR HOTEL & CONVENTION CENTER

SS-049 [KORUYUCU PSİKİYATRİ]

TRANS ERKEKLERİN FERTİLİTE VE EBEVEYNLİK İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Deha Onar, Betül Yıldırım, Burçin Çolak, Bedriye Öncü Çetinkaya
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara

GİRİŞ ve AMAÇ: Trans bireylerin sıklıkla göz ardı edilen sorun alanlarından bir tanesi üreme sağlıklarıdır. Damgalanma ve yasal kısıtlılıklar gibi sosyopolitik sorunlar yanında, uyum süreci prosedürleri sırasında da trans bireylerin fertilitelerinde potansiyel sorunlar meydana gelebilir. Mevcut araştırmalar birçok trans bireyin uyum süreci sırasında üreme çağında olduğunu ve süreçten sonra çocuk sahibi olmak isteyebileceğini ortaya koymaktadır. Araştırmamız ile Türkiye'deki trans bireylerde konu ile ilgili mevcut durumu tanımlamak amaçlanmıştır.

YÖNTEM (Etik Kurul onay kararı ve numarası belirtilmelidir): Çalışmaya Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları ABD'ye cinsiyet uyum süreci için başvurmuş olan trans bireyler ve bu bireylerin önerdiği diğer trans bireyler davet edilmiştir. Araştırmaya katılan gönüllülerden Sosyodemografik Veri Formu, Üreme Sağlığı Anketi, Gelecekteki Ebeveynliğin Kavramsal Yası Ölçeği (GEKYÖ), Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ), Algılanan Ayrımcılık Ölçeği, Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) ve Yaşam Doyumu Ölçeği'ni (YDÖ) çevrimiçi platform üzerinden doldurmaları istenmiştir (Etik Kurul Karar No: İ06-370-22).

BULGULAR: Çalışmaya hali hazırda dahil edilen 26 trans erkek bireyin yaş ortalaması 26.96 (± 6.52) olarak saptanmıştır. Katılımcıların %73'ü çocuk sahibi olmayı istediğini, isteyenlerin %53'ü biyolojik ebeveynliği tercih edeceğini, %27'si hormon ve ameliyat seçeneklerinin fertilite üzerindeki etkileri hakkında bilgilendirilmediklerini, %46'sı ise başvurabilecek olsalar fertilite koruma yöntemlerine başvurmak istediklerini bildirmiştir. Katılımcıların GEKYÖ puanları ile ÇBASDÖ ve YDÖ puanları arasında negatif [rho(24)= -.52, p =.006; rho(24)= -.40, p =.041]; BDÖ puanları arasında pozitif [rho(24)=.39, p =.048] ilişki saptanmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ: Çalışmamızda ebeveyn olmayı isteyen katılımcıların %53'ü biyolojik ebeveyn olmayı istediklerini bildirmiştir, ancak ülkemizde nüfustaki cinsiyet hanesi değişimi için ilgili kanun maddesinde bulunan "tıbbi amaç ve yöntemlere uygun ameliyat" şartı nedeniyle teknik olarak halen üreme yeteneğinden yoksunluk şartı aranabilmektedir. Dünya Trans Sağlığı Profesyonelleri Birliği tüm trans bireylere tedavinin fertilite üzerindeki etkisinin yanı sıra fertilite koruma seçenekleri hakkında danışmanlık verilmesini önermektedir, ancak çalışmamızda katılımcıların %27'sinin bilgilendirilmedikleri görülmüştür. Ayrıca gelecekteki potansiyel ebeveynlik kaybının trans bireylerin ruhsal sağlığıyla ilgili parametrelere olumsuz etkisinin olabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: ebeveynlik, fertilitenin korunması, transgender